

Delårsrapport

juli 2021

- Coronapandemin fortsätter påverka verksamheten och ekonomin i Region Dalarna.
- Regionens samlade prognos pekar mot ett resultat enligt balanskravet på 133 mnkr vilket är 73 mnkr lägre än budget och inkluderar jämförelsestörande post om 251 mnkr i högre pensionskostnad. På grund av rådande pandemi är osäkerheten i prognosen hög.
- Prognosen för verksamheternas nettokostnader är 320 mnkr högre än budgeterat. De största förklaringarna finns inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, central förvaltning, trafikförvaltningen och tandvårdsförvaltningen. På grund av ändrat livslängsantagande för pensioner avviker finansförvaltningens prognos mot budget med minus 135 mnkr.
- Jämfört med budget beräknas skatteintäkterna öka med 190 mnkr medan generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 61 mnkr.

RS 2021-09-20

RF 2021-10-04

RD21/01450

Innehållsförteckning

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE.....	3
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING.....	4
BALANSKRAVSRESULTAT.....	14
PERSONAL.....	15
RESULTATRÄKNING	21
BALANSRÄKNING	22
KASSAFLÖDESANALYS	23
NOTER	24
DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING.....	27

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemi, covid-19

I juli 2021 har Region Dalarna hanterat Coronapandemin i ungefär ett och ett halvt år. Den initiala och omvälvande omställningen har övergått i en stabilare fas. Osäkerhet kring pandemins utveckling finns dock fortfarande kvar trots ett snabbt och effektivt arbete med vaccineringar. Nya virusmutationer dyker upp och kräver uppsikt för att förhindra ytterligare smittspridning och belastning på vården. Samtidigt finns ett uppdämt vårdbehov som det är svårt att uppskatta omfattning på och hur det påverkar sjukvårdssystemet på sikt.

Mobiliseringen kring covidvården har framförallt skett genom interna förflyttningar av befintlig personal och ökat antal arbetade timmar, men även andra åtgärder som inhyrd personal och externa rekryteringar har krävts. Extra ersättningar för arbete med covidvård, högre ersättningar vid sålda semesterveckor, och höga kostnader för sjukfrånvaro och övertid bidrar också till att hälso- och sjukvården haft en hög kostnadsökning under pandemin. Omplaceringen av medarbetare för att hantera covid-19 patienter har försämrat kapaciteten på andra håll inom hälso- och sjukvården. Besöks- och åtgärdsstatistiken visar en tydlig nedgång i antalet kontakter mellan Dalarnas invånare och hälso- och sjukvården under pandemin. De uteblivna kontakterna är vård som blivit uppskjuten och som kommer behöva hanteras både på kort och på lång sikt. Kostnaderna för högspecialiserad vård och läkemedel börjar öka som ett resultat av att fler söker sig till vården och att sjukhusen nu börjar återgå till mer normal verksamhet.

Den kraftiga inbromsningen av ekonomin i pandemins början skedde i ett läge med vikande konjunktur och flera regioner inklusive Region Dalarna hade ingående sparbetning 2020. Under hösten 2020 återhämtade sig ekonomin i Sverige snabbt när statliga stimulansåtgärder sattes in. En betydande del av återhämtningen på lång sikt skedde redan 2020. Vaccineringsgraden i samhället har sedan dess pekats ut som en avgörande faktor för när de pandemirelaterade restriktionerna kan lättas och konjunkturen återhämtas ytterligare. När vaccintillgången säkrades har Region Dalarna tillsammans med externa aktörer upprätthållit en bra vaccinationstakt. Samtidigt som delårsrapporten 2021 skrivs har 83 procent av Region Dalarnas invånare fått en första dos, och 57 procent har fått två doser.

Statsbidrag kopplade till pandemin fortsätter att utgöra en betydande del av intäkterna i hälso- och sjukvården, och förutom de genomgripande förändringar som covidpandemin krävt i regionens verksamheter försvårar den även analysen av regionens ekonomiska prestation då det finns en rad jämförelsestörande poster. En stor del av verksamheten har i över ett års

tid haft stora intäkter via statsbidrag vilket har genererat stora överskott. Viktigt blir då att påminnas om den situation som rådde innan pandemin då flertalet förvaltningar hade underskott att hantera. Risken är att statsbidragen döljer underliggande problem med kostnadsökningstakten som inte är relaterat till covid. De senaste årens trend gällande produktion och lönekostnader tyder på det.

Coronapandemins påverkan på regionens ekonomi är alltför stor, likaså finns stora osäkerhetsfaktorer i framtida påverkan vilket gör att osäkerheten i den ekonomiska prognosen för helåret är hög.

Högspecialiserad vård

Ett nytt samverkansavtal slutits inom Sjukvårdsregion Mellansverige med start januari 2021. Uppsala och Örebro har i det nya avtalet prishöjningar på 21 respektive 17 procent. För att ha en chans till att bromsa kostnadsökningen på den högspecialiserade vården slöts inför 2021 också ett nytt avtal med Karolinska med avsevärt lägre DRG-pris än det befintliga mot Uppsala.

Trots ett tillskott på 35 mnkr 2021 prognosticeras den högspecialiserade vården i Region Dalarna till minus 20 mnkr på helåret.

Utmaningar

Regionens grundläggande demografiska utmaningar kvarstår; den arbetsföra delen av befolkningen ökar väsentligt långsammare än andelen barn unga och äldre. Redan 2023 förutspår SKR ett underskott på 5,4 miljarder kronor för Sveriges regioner och kommuner om kostnaden fortsätter utvecklas i takt med den demografiska förändringen. Då den planerade icke tidskritiska vården fått stå tillbaka till förmån för akuta insatser i spåren av pandemin förväntas också en rekyll i vårdbehov där inte bara ekonomin är en avgörande faktor för att möta behovet utan även bemanningen.

Det ekonomiska resultatet i hälso- och sjukvården i region Dalarna beror till del på att staten tagit ett större ansvar för finansieringen under pandemin. En del av de merkostnader som uppstått under pandemin (framförallt personalkostnader) kommer att kvarstå på sikt, dvs. kostnader som idag finansieras av staten kommer att kvarstå även efter pandemin.

Sammantaget innebär den uppskjutna vården, de demografiska förutsättningar och underliggande ekonomi betydande utmaningar för regionens resurser på längre sikt.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Övergripande mål i Regionplan 2021

Prognos för måluppfyllelse, delårsrapport juli 2021	Målområde											
	Medborgare			Medarbetare och ledarskap			Hållbar utveckling			Digitalisering		
Förvaltning	●	▲	■	●	▲	■	●	▲	■	●	▲	■
Hälso- och sjukvård	5			5			4	1	3			
Central förvaltning	1			2			1			1		
Hörsel och Syn Region Dalarna	2	1		1	1		2			2		
Regionfastigheter	1			1	1		3			1		
Regionservice Dalarna	3			3			3			1	1	
Kultur och Bildning	3	6		3			1	4		1		
Tandvårdsförvaltning	1	1		1			1	1		1		
Kollektivtrafikförvaltning	1	3		3			1	1		1	3	
Patientnämndsförvaltningen	1			1			1			1		
Regional utvecklingsförvaltning	1	3		2		1	10	4		1	1	1
Hjälpmedel Dalarna	3			2			2			2		
Kostsamverkan Mora	3			3			3			1	1	
Summa	18	21		15	14	1	26	15	2	10	12	1

Tabell 1. Måluppfyllelse verksamhet

Mål uppfyllt	●	69	51%
Mål delvis uppfyllt	▲	62	46%
Mål ej uppfyllt	■	4	3%
Summa antal mål		135	100%

Måluppfyllelse

I regionplanen finns fyra målområden som ska vara vägledande vid nämnders och verksameters målstyrningsprocesser. Region Dalarnas målområden är: *medborgare*, *medarbetare och ledarskap*, *hållbar utveckling* samt *digitalisering*.

Måluppfyllelsen utvärderas i första hand i årsredovisningen. I delårsrapport lämnar respektive förvaltning en prognos för måluppfyllelsen 2021.

Trots att pandemin påverkar verksamheten i stor grad är prognosen att cirka 97 % av målen kommer att uppfyllas helt eller delvis. Enligt prognosen kommer drygt hälften av målen uppfyllas helt.

Fyra mål, fördelat på tre förvaltningar, förväntas inte kunna uppfyllas under året. På regional

utvecklingsförvaltning avser det målområde *medarbetare och ledarskap*, samt *digitalisering*. Båda målen är kopplade till att man under året inte förväntar sig ha ändamålsenliga IT-system. Trots åtgärder begränsar nuvarande IT-system förvaltningens verksamhet. I hälso- och sjukvårdsförvaltningen förväntas inte målet för ökad intern och extern samverkan (under målområde *hållbarhet*) att uppnås. Förvaltningen rapporterar att verksamheten måste röra sig mot ökad grad av samarbete och i lägre grad leda verksamheten i stuprör. Tandvårdsförvaltningen förväntar sig inte uppnå målet att medarbetare varje dag ska bidra till *hållbarhet* med utgångspunkt i Agenda 2030.

Prognos helår, uppdrag enligt Regionplan 2021							
Styrelse / Nämnd	Antal uppdrag	●	▶	▲	▲	■	Ej svar
Regionstyrelsen	26	13	11	2			
Hållbarhetsberedningen	6	1	2	3			
Hälsovalsberedningen	3	1	1	1			
Forskningsberedningen	8	1	1	6			
Hälso- och sjukvårdsnämnden	25	4	3	17	1		
Regionala utvecklingsnämnden	9	1	7			1	
Beredningen för Dalarnas Utveckling	1		1				
Kollektivtrafiknämnden	8	5	1			2	
Fastighetsnämnden	6	2	3	1			
Servicenämnden	4	1	1		2		
Tandvårdsnämnden	4	4					
Kultur- och bildningsnämnden	8	5		3			
Patientnämnden	1	1					
Hjälpmedelsnämnden Dalarna	3	3					
Gemensam nämnd för kostsamverkan, Mora	1	1					
Summa	113	43	31	33	3	3	
	100%	38%	27%	29%	3%	3%	

Tabell 2. Uppdrag i regionplan

- Klart
- ▶ Ständigt pågående
- ▲ Pågående
- ▲ Nästan klart
- Ej startat

Nämndernas uppdrag enligt regionplanen utvärderas i första hand i årsredovisningen. I delårsrapporten lämnar respektive förvaltningen en prognos för genomförandegraden av uppdragen under 2021.

Av de 113 uppdrag som återrapporteras i förvaltningars delårsrapport är prognosen att närmare 70 % av uppdragen kommer att slutföras, är av arten ständigt pågående eller kommer att vara i det närmaste utförda under året. Knappt 30 % av uppdragen förväntas vara påbörjade och pågående.

De tre uppdrag som inte förväntas vara utförda vid årets slut rör regionala utvecklingsnämnden och kollektivtrafiknämnden.

Regional utvecklingsnämnd förväntar sig inte att under 2021 kunna *inrätta forum för samverkan med statliga myndigheter med syfte att säkerställa och utveckla statens närvaro i regionen*. Kollektivtrafiknämnden förväntar sig inte kunna uppnå två uppdrag kopplade till IT och digitalisering. Dvs. uppdragen att *utveckla QR-kodläsning för digital kallelse* samt *göra det möjligt att boka färdtjänst digitalt* förväntas inte uppnås under 2021.

Se även "Bilaga förvaltningar delårsrapport 2020".

Måluppfyllelse finansiella mål

Finansiella mål och nyckeltal		Delår juli 2021	Delår juli 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Resultat 2020	Prognos måluppfyllelse
Finansiella mål							
Årets resultat, (enligt balanskrav)	mnkr	254	142	133	206	716	■
Resultatet, enligt balanskravet, ska vara ett överskott på minst 1% av skatte- och bidragsintäkterna åren 2019-2021 men 2% senast år 2022	%	4,1	2,5	1,3	2,0	7,1	●
Styrelsen och nämnderna ska hålla fastslagen budget och inte överskrida budgeterad nettokostnadsutveckling	%	42	50	100	100	75	■
Finansiell placering ska matcha pensionskuldens utveckling och därutöver öka avsättning med minst 400 mnkr per år	%	19	13	100	100	100	●
Nyckeltal							
Skatteintäcks- och generella statsbidragsutveckling	%	6,4	4,8	3,9	1,4	6,6	
Nettokostnadsutveckling	%	5,1	3,6	10,8	7,4	-0,7	
Nettokostnadsutveckling exkl jämförelsestörande	%	0,6	3,6	8,1	7,4	-0,7	
Årets investeringar	mnkr	383	458	809	873	807	
Placerade pensionsmedel	mnkr	1 680	1 248	2 100	2 092	1600	
Soliditet	%	19	6	18	10	14	
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse	%	-38	-65	-38	-53	-45	
Lån vid årets slut	mnkr	200	200	200	716	200	
Ansvarsförbindelse pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt	mnkr	4 371	4 385	4 268	4 479	4 322	
Pensionsavsättning, förmånsbestämd ålderspension inkl. löneskatt	mnkr	4 164	3 705	4 263	3 990	3 759	

Tabell 3. Finansiell måluppfyllnad

● mål uppfyllt ▲ mål delvis uppfyllt ■ mål ej uppfyllt

Av de fyra finansiella målen är prognosen att två av dessa kommer att uppfyllas. Årets resultat enligt balanskravet prognosticeras bli 133 mnkr, vilket motsvarar 1,3 procent av skatter och statsbidrag. Enligt prognos kommer 400 mnkr, enligt budget att avsättas i finansiella placeringar.

Målet som anger att styrelsen och nämnderna ska hålla budget kommer ej uppnås enligt prognosen. Hälso- och sjukvårdsnämnden, central förvaltning, tandvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden, Kultur- och bildningsnämnden samt den gemensamma nämnden för kostsamverkan och regionala utvecklingsnämnden prognosticerar underskott i sina delårsrapporter.

Ekonomisk prognos för helåret

Riktade statsbidrag kopplade till covidpandemin fortsätter utgöra en betydande del av intäkterna i framförallt Hälso- och sjukvården. Samtidigt har patientintäkter i allmänhet och utomlänsintäkter i synnerhet minskat och ligger alltså kvar på låga nivåer. Kostnadsökningstakten under pandemin har varit hög och beror till viss del på ett ökat antal arbetade timmar, nya jourlinjer och extra ersättningar till medarbetarna, men nu syns också en ökande kostnad för köpt vård och högspecialiserad vård samt läkemedel då ordinarie vård visar tecken på att börja återgå till en mer normal kapacitet.

Intäkterna från riktade statsbidrag bidrar till det förväntade resultatet, men den underliggande kostnadsökningstakten är hög. 2021 ser ut att bli ytterligare ett år med positivt resultat beroende på de

riktade statsbidragen och till viss del höga generella statsbidrag.

Prognosticerat resultat enligt balanskravet¹ är 133 mnkr vilket avviker negativt mot budget med 73 mnkr. I prognosen ingår 200 mnkr realiserade vinster² som inte ingår i balanskravsresultatet. Årets resultat enligt resultaträkningen prognosticeras därmed till 333 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader är per juli 96 mnkr högre än budgeterat, med störst negativa avvikelser inom central förvaltning, trafikförvaltningen, tandvårdsförvaltningen och hälso- och sjukvården.

Prognosen för skatteintäkter baseras på SKR:s prognos från april. Skatteintäkterna är 190 mnkr högre i prognos jämfört med budget och baseras på SKR's skatteprognos från april. SKR skriver i *ekonomirapporten*³ maj att ekonomin befinner sig i en återhämtningsfas, och att prognosen för BNP-tillväxten i Sverige 2021 är dryga 3 procent. Det innebär att BNP i princip hamnar på samma nivå som två år tidigare, alltså ingen tillväxt alls under två år. Men efter förutsättningarna som gällt under pandemin får det ses som en framgång. I praktiken befinner sig ekonomin dock i lågkonjunktur, som bedöms ebba ut först 2024.

Covid-19

Förvaltningarnas prognoser innehåller merkostnader, intäktsbortfall samt kostnadsminskningar kopplat till pandemin. Merkostnaderna i sammanställningen innefattar även kostnader som fanns i region Dalarna innan pandemin, t.ex. för personalresurser som om-allokerats till covid-vård eller utökad provtagning.

Covid-19 (mnkr)	2021	
	Ack utfall	Prognos
Merkostnader		
Hälso- och sjukvårdsförvaltning	-150	-278
Regionservice	-7	-9
Kollektivtrafikförvaltning	-6	-11
Övriga förvaltningar	-8	-11
Summa merkostnader	-171	-308
Intäktsbortfall		
Tandvård	-19	-24
Regionservice	-3	-5
Kollektivtrafikförvaltning	-51	-65
Övriga förvaltningar	-3	-3
Summa intäktsbortfall	-76	-97
Kostnadsminskningar		
Regionservice	3	3
Kollektivtrafikförvaltning	7	13
Tandvård	5	6
Övriga förvaltningar	7	9
Summa kostnadsminskningar	22	31
SUMMA	-225	-374

Tabell 4. Intäkter och kostnader för Covid-19

Merkostnaderna i prognos uppgår till 308 mnkr totalt, varav 278 mnkr i hälso- och sjukvården.

Intäktsbortfallet enligt prognos summerar till 97 mnkr och störst intäktsbortfall finns inom tandvården och kollektivtrafiken. Kollektivtrafikförvaltningen prognosticerar intäktsbortfallet till 65 mnkr avseende främst biljettintäkter där stängda framdörrar på bussarna tillsammans med restriktioner för resande ligger till grund för den minskade försäljningen. Tandvården prognosticerar ett intäktsbortfall på 24 mnkr avseende minskade intäkter kopplade till pandemin och sänkt produktion. Produktions- och intäktsbortfallet beror på sena återbud, restriktioner för väntrum och prioriteringen av vårdskuld för behandling av framförallt barn.

Pandemirelaterade kostnadsminskningar uppgår till totalt 31 mnkr i prognos, till störst del beroende på lägre kostnader för trafik på kollektivtrafikförvaltningen.

Ekonomiskt resultat per juli

Resultatet per 31 juli 2021 är 455 mnkr, vilket är 339 mnkr högre än samma period föregående år. Resultatet är 277 mnkr högre än budget för perioden. I jämförelsen mot föregående år bör man ha i åtanke att statsbidrag för merkostnader kopplade till pandemin, samt statsbidrag för utökad testning började betalas ut först i mitten respektive slutet av 2020, medan de funnits med under hela året 2021. Riktade statsbidrag kopplade till pandemin budgeteras inte. Det är således betydande skillnader mellan periodiseringen av både utfall och budget mellan åren varför jämförelsen åren

¹ Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader
² Realiserad vinst på värdepapper där försäljning inte skett, se även not 5 till balansräkningen

³

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/ekonomirapporten.46417.html>

emellan och det till synes goda ackumulerade resultatet inte kommer att kvarstå vid årets slut. I april 2021 bokfördes pensionskostnader om 251 mnkr på grund av förändrat livslängdsantagande i pensionsskultsberäkningen.

De orealiserade vinsterna uppgår per juli 2021 till 209 mnkr. Resultatet exklusive orealiserade vinster är 254 mnkr, vilket är 112 mnkr bättre än samma period 2020, och 76 mnkr högre än budget.

Verksamhetens resultat, det vill säga resultat före finansiella poster, uppgår per 31 juli 2021 till 275 mnkr, vilket är 79 mnkr högre än samma period föregående år.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 1 503 mnkr och har ökat med 416 mnkr, motsvarande 38 procent jämfört med samma period föregående år. Jämfört med budget är intäkterna 242 mnkr högre, vilket motsvarar 19 procent.

Avvikelserna beror främst på att de riktade statsbidragen är högre under perioden 2021 jämfört med samma period föregående år. Patientavgifter, biljettintäkter och vårdförsäljning ligger alltså på en låg nivå jämfört med ett normalår.

Jämfört med samma period föregående år har patientavgifterna i öppenvården ökat med 4 mnkr, motsvarande 7 procent. I slutenvården ligger patientavgifter på samma nivå som samma period föregående år. Förändringarna sker från en låg nivå kopplat till pandemin. Patientintäkterna i tandvården är 8 mnkr högre jämfört med föregående år vilket motsvarar 21 procent. I början av 2020 bedrevs endast akuttandvård som en konsekvens av pandemin, och ökningen sker från en låg nivå.

Vårdförsäljning har minskat med 6 mnkr vilket motsvarar cirka 2 procent jämfört med föregående år. Intäkter från vårdförsäljning som avser vård som vidarefaktureras till andra regioner har ökat med 44 mnkr, eller 92 procent, jämfört med samma period föregående år, och samtidigt har kostnaderna för köp av motsvarande typ av vård ökat.

Patientintäkter inom tandvården har ökat med cirka 8 mnkr från föregående års mycket låga nivåer i samma period, då pandemins inträde ledde till att endast akuttandvård utfördes under en tid. Ökningen motsvarar 21 procent.

Biljettintäkterna i kollektivtrafiken har minskat med 20 mnkr motsvarande 30 procent.

Riktade statsbidrag enligt överenskommelser

Nedan följer en beskrivning av de största riktade statsbidragen för år 2021 enligt överenskommelser mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Testning covid-19	207
Vaccinering covid-19	101
Uppskjuten vård och covidvård	65
Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	24
God och nära vård	93
Kvinnors hälsa	22
Psykisk hälsa	23
Övrigt	66
Summa	601

Tabell 5. Ackumulerat utfall riktade statsbidrag

Testning covid-19

SKR och regeringen har tecknat en överenskommelse om ökad nationell testning och smittspårning för covid-19. Det innebär att regioner fortsatt ska kunna erbjuda avgiftsfri PCR-testning till personer som har symptom på covid-19. Överenskommelsen omfattar även serologisk testning, det vill säga antikroppstest som mäter om det finns antikroppar mot virus i blodet. Staten ersätter regionerna med ett schablonbelopp per test. Per juli finns 207 mnkr i intäkter bokförda.

Vaccinering covid-19

Att säkerställa skyndsamt vaccination mot covid-19 för Sveriges befolkning är ett ansvar som delas mellan staten och regionerna. Staten ska stå för kostnaden för inköp och distribution av vaccin samt kostnader för vaccinationer som regionerna utför eller som utförs på deras uppdrag. Det gäller även löpande kostnader i hela vaccinationskedjan inklusive logistik och kommunikation samt kostnader och investeringar som regionerna behöver genomföra för att förbereda vaccinationerna.

Ersättningarna från staten till regionerna utgår från tre delar:

1. Regionerna får medel för förberedande och löpande åtgärder. Dessa medel används för att stödja investeringar och löpande kostnader i hela vaccinationskedjan.
2. Staten ersätter regionerna med ett schablonbelopp om 275 kronor per given dos vaccin.
3. Särskilda ersättningar betalas ut till de regioner som skyndsamt genomför vaccinationerna.

Per juli finns 101 mnkr i intäkter bokförda.

Uppskjuten vård och covidvård

I budgetpropositionen för 2021 aviserade regeringen en satsning om 4 miljarder kronor till regionerna för att hantera den uppskjutna vård och den covid-19-relaterade vården som pandemin medfört. Syftet är att stödja regionerna i att klara den nödvändiga återhämtningen. Av de totala medlen får hälften användas till covid-19-relaterad vård fram till och med den 30 juni 2021, men medlen kan vid behov också användas till uppskjuten vård. Resterande medel ska användas till uppskjuten vård under 2021. Vid en

pressträff den 6 april aviserade regeringen ytterligare 2 miljarder till regionerna utöver de tidigare aviserade 4 miljarderna. Totalt anslogs alltså 6 miljarder för uppskjuten vård och covid-19-relaterad vård under 2021. Medlen har fördelats utifrån befolkningens mängd, vilket innebär totalt 166 mnkr till Region Dalarna. Per juli finns 65 mnkr i intäkter bokförda.

Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården

Målet med överenskommelsen är att förbättra tillgängligheten samt att utveckla uppföljningen av väntetider till att ge en mer komplett bild av tillgängligheten i vården. Avsikten är att skapa goda förutsättningar och incitament för vårdens systematiska arbete för en god tillgänglighet som är långsiktigt hållbar. Mot bakgrund av utbrottet av covid-19 har 2021 års överenskommelse utformats så att den innebär ett stöd för regionerna i arbetet med att hantera konsekvenserna av covid-19 samt att även kunna stödja en god tillgänglighet till övrig hälso- och sjukvård inom väntetidslagen.

Tre fjärdedelar av medlen fördelas till regionerna baserat på befolkningens mängd. Den kvarvarande fjärdedelen kommer att fördelas baserat på prestationer under september – november 2021. Per juli finns 24 mnkr i intäkter bokförda.

God och nära vård

Överenskommelsen är en sammanslagning av de tidigare överenskommelserna *God och nära vård*, *Insatser för ökad tillgänglighet i barnhälsovården* och *En investering för utvecklade förutsättningar för vårdens medarbetare*. Per juli finns 44 mnkr i intäkter bokförda.

Överenskommelsen för 2021 består av fyra utvecklingsområden som alla syftar till att stödja utvecklingen av hälso- och sjukvården med särskild inriktning på den nära vården. De är:

1. Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav
2. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare
3. Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025
4. Förstärkning av ambulanssjukvården

Förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa

Överenskommelsen utgör en del i arbetet för en mer jämställd hälso- och sjukvård och omfattar hela vårdkedjan före, under och efter graviditet. Sedan 2015 har flera överenskommelser som rör kvinnors hälsa tecknats mellan Regeringen och SKR. En tilläggsöverenskommelse om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård har även tecknats för åren 2021-2022 vilket innebär ytterligare 12,3 mnkr i utöver

överenskommelsens tilldelade 26 mnkr. till Per juli finns 22 mnkr i intäkter bokförda

Exempel på insatser är betalda barnmorskeutbildningar, självprovtagning av HPV, arbetsmiljöarbete, utbildningsinsatser och lönesatsningar, gemensamt arbete med "Säker vårdkedja under graviditet, förlossning och eftervård".

Psykisk hälsa

Målsättning med den fleråriga överenskommelsen är att sluta de påverkbara hälsoklyftorna och skapa en god psykisk hälsa för hela befolkningen. Per juli finns 23 mnkr i intäkter bokförda.

I överenskommelsen finns fortsatta satsningar på att stärka första linjens vård för barn och unga där ungdomsmottagningarna utgör en viktig arena. Satsningen syftar till att barn och unga med psykisk ohälsa ska erbjudas god och nära vård som möter deras behov inom rimlig tid. Överenskommelsen är omfattande och ett flertal områden förutom ovanstående är inkluderade, bland annat suicidprevention, brukarsamverkan, psykiatrisk traumavård och samverkande insatser för samsjuklighet.

Skatteintäkter

Regionens största intäkt är skatteintäkter som motsvarar cirka 60 procent av de externa intäkterna. Detta innebär att skatteintäkternas utveckling har en stor påverkan på regionens ekonomi. Skatteintäkterna har ökat med 298 mnkr, motsvarande 8 procent jämfört med samma period 2020, vilket beror på effekter kopplade till pandemins påverkan på skatteuttaget föregående år. Prognos för skatteintäkter är 190 mnkr högre än budget, och baseras på SKR'S skatteunderlagsprognos från april.

Generella statsbidrag och utjämning

Generella statsbidrag och utjämning är 74 mnkr högre jämfört med samma period föregående år och 38 mnkr högre mot budget. Ökningen jämfört med samma period 2020 motsvarar 4 procent. Jämfört med budget är det statsbidraget för läkemedel som ökar.

Under 2020 utökade staten tillfälliga, generella statsbidrag som en följd av att skatteintäkterna minskade på grund av pandemins effekter på samhällsekonomin. I juli 2020 motsvarade dessa intäkter 171 mnkr.

Regleringsposten⁴ påverkas av ändrade statsbidrag mellan åren, men också av hur kostnaden för inkomstutjämningsystemet ändras, den är 156 mnkr högre än föregående år. Regleringsposten, som kan vara såväl positiv som negativ, fördelas lika till regionerna. Inkomstutjämningsräkningen ut efter

⁴ Regleringsposten är en restpost som beräknas som skillnaden mellan de av riksdagen anvisade medlen och summan av övriga

uppräknade bidrag och avgifter, samt fördelas mellan kommunerna respektive landstingen med ett enhetligt belopp per invånare

skattekraft, och är statligt finansierad till 95 procent. En region betalar en avgift, och resterande får ett bidrag.

Kostnadsutjämnings utjämnar för strukturella kostnadsskillnader beroende på demografi, invånarnas behov och produktionsvillkor, exempelvis löner och geografi. Det är ett relativt system vilket innebär att Region Dalarnas behov jämförs med medelregionens. Systemet går således alltid jämnt upp. Grundtanken är att alla kommuner och regioner ska ha samma ekonomiska förutsättningar.

En ny kostnadsutjämnings trädde i kraft 2020 och innebär för region Dalarna cirka 350 mnkr mer i intäkter per år jämfört med åren innan. Utjämnings förstärktes utifrån faktorer som gleshet och socioekonomi.

Tabellen nedan visar ackumulerat utfall, prognos och budget för generella statsbidrag och utjämnings.

Generella statsbidrag och utjämnings	Ack utfall	Avv ack budget	Avv jmf fg år	Prognos	Budget
Inkomstutjämningsbidrag	894	5	20	1 533	1 526
Regleringsavgift	116	2	156	199	196
Kostnadsutjämningsbidrag	324	-1	20	556	557
Statsbidrag läkemedel	574	32	49	983	931
Generella statsbidrag, tillskott	0	0	-171	0	0
Summa	1 909	38	74	3 271	3 210

Tabell 6. Statsbidrag och utjämnings

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna är 203 mnkr högre jämfört med föregående år då realiserade förluster fanns i denna post 2020. Förlusterna första halvåret 2020 var till stor del ett resultat av konjunkturkollapsen i pandemins inträde, och redan innan årets slut hade konjunkturen återhämtats kraftigt som ett resultat av statliga stimulansåtgärder globalt. Ökningen mellan juli 2020 och 2021 är betydande men ska ses som en tillfällig pandemieffekt.

De finansiella kostnaderna är 46 mnkr lägre än vid samma tidpunkt föregående år, motsvarande 54 procent. Det beror på att kostnader för räntor på pensioner har minskat med 20 mnkr jämfört med samma period föregående år samt att realiserade förluster på placerade pensionsmedel bokfördes under 2020.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 7 140 mnkr per sista juli 2021 vilket innebär en ökning jämfört med föregående år med 686 mnkr och en avvikelse mot budget med 349 mnkr. I kostnaderna ingår pensionskostnader för förändrat livslängdsantagande om 251 mnkr som bokfördes i april, och som verkar jämförelsestörande mellan åren. Rensat för pensionskostnaden är kostnaderna 435 mnkr högre 2021 jämfört med samma period föregående år. Ökningen motsvarar 6,7 procent.

Personalkostnaderna har per juli 2021 haft en kostnadsökning på 14 procent vilket motsvarar 486 mnkr. I kostnaden ingår posten förändrat livslängdsantagande vilket innebär en engångskostnad på 251 mnkr för pensioner som bokfördes i april. Rensat för engångskostnaden uppgår ökningen till 235 mnkr vilket motsvarar 7 procent. Faktiska årsarbetare har ökat med cirka 270 personer, eller 3,4 procent per juli 2021 jämfört med föregående år. Störst ökning finns i hälso- och sjukvården med 162 fler faktiska årsarbetare följt av regionservice med 70 stycken. Antalet arbetade timmar har ökat med knappt 5 procent under perioden, vilket motsvarar 322 600 timmar. Övertid och krislägesavtalet bidrar till fler arbetade timmar i hälso- och sjukvården och är alltså en effekt av pandemin.

Inhyrd personal

Per juli uppgår kostnaderna för inhyrd personal till 117 mnkr, varav 106 mnkr avser kostnader för inhyrda läkare. Kostnader för inhyrda läkare har minskat med 5 mnkr medan kostnaden för inhyrda sjuksköterskor ökat med 5 mnkr jämfört med föregående år. Jämfört med budget är utfallet totalt 29 mnkr högre, motsvarande drygt 33 procent. Division Psykiatri och Division Primärvård har minskat sina kostnader med 22 respektive 3 procent. Division psykiatris långsiktiga arbete med att minska sina kostnader för inhyrd personal ser ut att fortsätta ge god effekt. Övriga divisioner har ökat sina kostnader. Division medicinsk service har ökade kostnader på 40 procent, där bild- och funktionsmedicin står för hela avvikelsen då bristen på både läkare och sjuksköterskor är stor och kräver hyrpersonal.

Prognosen för inhyrd personal inom Hälso- och sjukvården totalt är en negativ avvikelse från budget med cirka 60 mnkr vilket är en ökning av kostnaderna med cirka 7 mnkr jämfört med 2020.

Inhyrd personal (mnkr)	Utfall 2021-07	Utfall 2020-07	Prognos 2021	Budget 2021	Utfall 2020
Läkare	-106	-111	-196	-148	-194
division medicin	-6	-5	-12	-1	-9
division kirurgi	-11	-13	-18	-16	-22
division psykiatri	-20	-26	-40	-28	-42
division primärvård	-56	-58	-101	-95	-102
division medicinsk service	-14	-10	-25	-7	-20
Sjuksköterskor	-8	-3	-13	-2	-7
Övrig personal	-1	-1	-1	0	-1
Summa inhyrd personal	-115	-115	-210	-150	-203

Tabell 7. Kostnader, inhyrd personal

Högspecialiserad vård

Kostnader för högspecialiserad vård per juli avviker negativt mot budget med totalt 48 mnkr. Redan under våren 2021 låg kostnaderna för den högspecialiserade vården högre än budget och under juni och juli har kostnaderna ökat ytterligare. Kostnadsökningen förklaras av att nytt samverkansavtal slutits inom Sjukvårdsregion Mellansverige med start januari 2021. Uppsala och Örebro har i det nya avtalet ökat sina priser med 21 respektive 17 procent. För att ge verksamheterna förutsättningar att bromsa

kostnadsökningen slöts inför 2021 också ett nytt avtal med Karolinska med lägre DRG-pris än det befintliga mot Uppsala.

Eftersom pandemin inneburit omställningar från normal verksamhet har arbetet med att se över vilka patienter som skulle kunna flyttas till Karolinska sjukhuset inte kommit igång. Nu när de säljande sjukhusen åter börjat ta emot patienter ser vi nu effekten av de nya priserna. Därför är det viktigt att påbörja arbetet med översynen så snart det är möjligt. Representanter från Karolinska ska under hösten besöka Region Dalarna för att initiera samarbetet.

Läkemedel

Läkemedelskostnaderna har ökat med 41 mnkr, och avviker mot budget per juli med 10 mnkr. Förändrade indikationer vilket gör att fler kvalificerar sig för ett visst läkemedel är en delförklaring. Den största ökningen finns inom division medicin.

Medicinskt material

Kostnaderna för medicinskt material har ökat med 9 mnkr vilket motsvarar knappt 19 procent, jämfört med samma period föregående år vilket är kopplat till pågående pandemi. Det är främst den utökade testningen inom laboriemedicin som gör att kostnaderna ökar.

Trafikkostnader

Kostnaderna för köp av trafik har minskat med 11 mnkr jämfört med samma period föregående år, motsvarande 2,5 procent. Jämfört med budget är kostnaderna 29 mnkr lägre, motsvarande drygt 6 procent. Orsaken till de minskade kostnaderna är att ett nytt avtal tecknats med utförare som med fast kostnad istället för incitamentkostnad ger lägre kostnader 2021. Nuvarande avtal sträcker sig över 2021 varför de lägre kostnaderna är av kortsiktig karaktär.

Avskrivningar

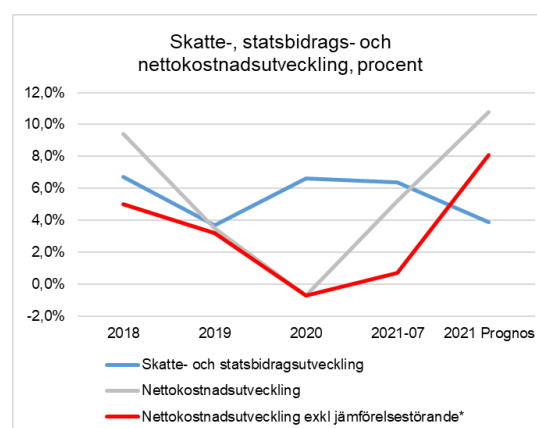
Avskrivningarna har ökat med 13 mnkr motsvarande 5,9 procent jämfört med samma period föregående år. Avskrivningar på maskiner och inventarier har ökat med 10 mnkr och avskrivningar på byggnader och markanläggningar har ökat med 13 mnkr medan immateriella tillgångar har minskat avskrivningar med cirka 9 mnkr. Samlade avskrivningskostnader ligger något över men alltså i linje med budgeterad nivå.

Sambandet mellan verksamhetens nettokostnader⁵ och utveckling av skatter och generella statsbidrag

Prognosticerad utveckling av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 3,9 procent. Utfall per juli är 6,4 procent och budgeterad utveckling av skatter och statsbidrag är 1,4 procent. Prognosticerad nettokostnadsutveckling är 8,1 procent rensat för

pensioner som bokfördes i april om 251 mnkr. Utfall per juli är 0,6 procent rensat för pensionskostnaden.

2020 års låga nettokostnadsutveckling beror på stora riktade statsbidrag som betalades ut i slutet av året. Den branta nettokostnadsutvecklingen för budget 2021 (7,4 %) och prognos 2021 (8,1%) beror till stor del på den ekonomiska påverkan av pandemin under 2020. När budgeten för 2021 beslutades beräknades nettokostnadsutvecklingen till 3,1 procent, baserat på dåvarande prognos för 2020 års nettokostnader. Som en följd av att nettokostnaderna blev väsentligt lägre än beräknat i resultatet för 2020 blir budgeterad nettokostnadsutveckling för 2021 7,4 procent med jämförelsegrunden utfall, helår 2020. Ökningen av nettokostnaderna under 2021 beror på jämförelsegrunden 2020 där man under första delen av året såg vikande verksamhetsintäkter till följd av pandemin, intäkter som under slutet av året återhämtades i form av riktade statsbidrag. Prognosticerat utfall för helåret 2021 kan alltså ses som en rekyll av den låga nettokostnadsutvecklingen under 2020 och av en förändrad periodisering (jämnare intäkter 2021 jämfört med 2020). Sammantaget innebär det att bruttokostnadsutveckling, snarare än nettokostnadsutveckling, i alla fall under den period som pandemin skapar intäktssvängningar av så avgörande grad är en mer tillförlitlig källa för förståelse av regionens ekonomiska ställning. Även om också bruttokostnadsutvecklingen innefattar jämförelsestörande poster (kopplade till pandemin). Prognostiserad bruttokostnadsutveckling för 2021 är ca sex procent. I kostnadsutvecklingen finns merkostnader som är en direkt följd av pandemin och som på sikt kan förväntas sjunka. I bruttokostnadsutvecklingen finns också kostnader (framförallt i form av personalkostnader) som kommer att kvarstå på längre sikt.

* Specifikation av jämförelsestörande poster som exkluderats från beräkning 2018, övertagande av kollektivtrafik samt reavinst från fastighetsförsäljning 2019, Reavinst från fastighetsförsäljning 2018 2021, förändring pensioner livslängdsantagandet RIPS

⁵ Till nettokostnaderna hör riktade, men ej generella, statsbidrag

Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal som visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital. En analys av soliditeten syftar till att bedöma betalningsförmågan på lång sikt. Vid utgången av 2020 hade regionen en soliditet på 14 procent och vid delår, juli 2021, hade regionen en soliditet på 19 procent.

Pensioner intjänade år 1998 eller senare redovisas som en skuld i balansräkningen motsvarande 4 164 mnkr. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk som ansvarsförbindelse och uppgår till 4 371 mnkr. Om de pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse räknas med blir den prognosticerade soliditeten minus 38 procent, att jämföra med minus 45 procent vid årsskiftet, dvs. en något bättre soliditet.

Likvida medel inklusive pensionsportfölj

Likvida medel har sedan årsskiftet ökat från 890 mnkr till 1055 mnkr per 31 juli 2021. Anskaffningsvärdet på pensionsmedel uppgick till 1 680 mnkr per 31 juli 2021, vilket innebär att den samlade likviditeten uppgår till 2 735 mnkr. Kontokrediterna har sänkts från 400 mnkr till 200 mnkr under 2021 och var ej utnyttjat vid bokslutstillfället.

I likvida medel ingår en pensionsportfölj med placeringar i fonder. Syftet med pensionsportföljen är att över tid möta likviditetsbelastning av framtida

pensionsutbetalningar. Anskaffningsvärde den 31 juli 2021 uppgår till 1 680 mnkr och marknadsvärdet till 2 106 mnkr. Hittills under året har insättning skett vid ett tillfälle uppgående till 75 mnkr.

Portföljens marknadsvärde är 24,7 procent av den totala pensionskulden inklusive löneskatt per den 31 juli 2021. Det är en ökning gentemot den 31 december 2020 då motsvarande andel var 22,6 procent. Se tabell 8 nedan.

Pensionsåtaganden och återlånade medel⁶ till driften av verksamheten

Det totala pensionsåtagandet har ökat jämfört med föregående år med 452 mnkr. Förändringen beror delvis på förändring av livslängdsanatagande RIPS, vilket innebär en kostnadsökning på 251 mnkr. Anskaffningsvärdet på pensionsfonden har ökat med 80 mnkr, inklusive återinvesterade fondrabatter under året, medan marknadsvärdet på placeringarna har ökat med 281 mnkr per 31 juli 2021. Detta innebär att återlånade medel ökat med 198 mnkr på balansdagen. Se tabell 9 nedan.

Pensionsportfölj mnkr	Normal andel	Anskaffnings- värde	Marknads- värde	Portfölj- andel	Marknads- värde	Portfölj- andel
			2021-07- 31	2021-07- 31	2020-07- 31	2020-07- 31
Aktier	50%	796	1 203	57%	646	47%
Räntor	30%	852	870	41%	694	51%
Alternativa	20%	31	32	2%	30	2%
Totalt	100%	1 680	2 106	100%	1 370	100%

Tabell 8. Pensionsportfölj

⁶ Rådet för kommunal redovisning har definierat begreppet återlån som skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel, angivna till marknadsvärde

Återlån av pensionsmedel inkl löneskatt, mnkr	2021-07	2020-12	Förändring
Avgiftsbestämd ålderspension individuell del 1998-1999	219	203	16
Avsättningar pensioner	3 945	3 556	389
Ansvarsförbindelse	4 369	4 322	47
Totalt pensionsåtagande inkl löneskatt	8 533	8 081	452
Finansiella placeringar för pensionsmedel, marknadsvärde	2 106	1 852	254
Återlånade medel*	6 427	6 229	198

Tabell 9. Återlån av pensionsmedel och totalt pensionsåtagande

Upplåning

Det totala låneskulden uppgår till 200 mnkr. Under år 2021 har ett lån på 100 mnkr omsatts. Ytterligare ett lån på 100 mnkr förfaller senare under år 2021. En låneram på max 600 mnkr för ny upplåning finns. Utöver det finns en kontokredit på 200 mnkr för att säkerställa kortsiktig betalningsförmåga.

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2021 uppgår till 873 mnkr. Prognosen för investeringar uppgår till 860 mnkr, 13 mnkr lägre än budgeterat. Infrias den skulle det innebära en genomförandegrad på 99 procent.

Se avsnitt "Investeringsredovisning" för fördjupad beskrivning av investeringarna.

Verksamheternas ekonomi

Prognosen för verksamheternas nettokostnader är 320 mnkr högre än budgeterat. De största negativa budgetavvikelseerna finns inom finansförvaltningen med -135 mnkr, kollektivtrafikförvaltningen med -55 mnkr och tandvårdsförvaltningen som har ett underskott på 28 mnkr jämfört med budget.

Se avsnitt "Driftredovisning" för fördjupad beskrivning av verksamheternas ekonomi.

Intern styrning och kontroll

Regionfullmäktige beslutade i april om en ny policy, Region Dalarnas system för styrning och ledning, som bland annat innehåller ett övergripande regelverk för intern styrning och kontroll. Nämnderna ska besluta om internkontrollplan för kommande år senast i oktober och sedan löpande göra uppföljning av resultatet och rapportera till regionstyrelsen två gånger per år. I tabellen nedan redovisas nämndernas prognos på resultatet för kontrollmomentens utfall 2021.

Nämndernas prognos internkontrollmoment 2021			
Antal kontrollmoment per nämnd	●	▲	■
Hälso- och sjukvårdsnämnd/ Hälso- och sjukvård	4	7	3
Hälso- och sjukvårdsnämnd/ Hörsel och syn	5	4	0
Regionstyrelse / Central förvaltning	4	3	0
Fastighetsnämnd	11	0	0
Servicenämnd / Gemensam nämnd för kostsamverkan	2	2	0
Kultur- och bildningsnämnd	4	2	0
Tandvårdsnämnd	-	-	1
Kollektivtrafiknämnd	0	3	0
Patientnämnd	4	0	0
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	5	2	0
Regional utvecklingsnämnd	1	1	2
Summa	40	24	6
	57%	34%	9%

Tabell 10. Internkontrollmoment 2021

- Inga eller godtagbara avvikelser finns
- ▲ Avvikelse/brister observerade - åtgärd bör övervägas
- Betydande avvikelser/brister observerade - åtgärd krävs

Nämnderna har fastställt totalt sjuttiofyra kontrollmoment för 2021. Prognosen är att fyrtio kontrollmoment får "inga eller godtagbara avvikelser" medan tjugofyra kontrollmoment får "avvikelse/brister observerade - åtgärd bör övervägas". Tandvårdsnämnden har ytterligare fem kontrollmoment som pågår och lämnas utan resultatprognos.

Sex av internkontrollmomenten bedöms få "betydande avvikelser/brister observerade - åtgärd krävs".

Hälso- och sjukvårdens kontrollmoment med avvikelser som kräver åtgärd berör möjligheten att uppfylla vårdgarantin, uppföljning av verkställighet

utifrån styrande dokument samt upparbetande av beredskapsplaner.

Tandvårdsnämndens granskning av "interna transaktioner" visar på att det finns brister i underlag gällande interndebitering mellan Central förvaltning och tandvårdsförvaltningen. En rapport lyfts vidare till regionstyrelsen.

För Regionala utvecklingsnämnden finns avvikelserna främst i processerna kring Extern information och kommunikation samt IT-system.

De punkter som bedömts som röda eller gula kommer i många fall att återkomma i kommande internkontrollplaner. En mer utförlig rapportering om internkontroll finns i delårsbokslutet för respektive nämnd.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om

kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre efterföljande åren.

Regionens balanskravsresultat för 2020 var positivt och uppgick till 203 mnkr. Regionen har idag inget ackumulerat negativt balanskravsresultat att återställa.

2021 års balanskravsresultat prognosticeras till 133 mnkr.

Årets prognosticerade resultat enligt resultaträkningen är 333 mnkr, innehållande orealiserade vinster om 200 mnkr, som inte ska ingå i balanskravsresultatet.

Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått och redovisas i tabellen nedan.

	Delår juli 2021	Prognos 2021	Budget 2021	Bokslut 2020
Balanskravsutredning (mnkr)				
Årets resultat enligt resultaträkningen	455	333	206	793
- samtliga realisationsvinster	-	-	-	-
+ realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-
+ realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-201	-200	-	-77
-/+ återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-	-	-	716
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-	-513
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
= Årets balanskravsresultat	254	133	206	203

Region Dalarna tillämpar resultatutjämningsreserv (RUR) med början år 2020

Tabell 11. Balanskravsutredning

Personal

Under 2021 har pandemin i stor utsträckning påverkat personal inom Region Dalarna. Verksamheter har fortsatt ställt om, anpassat och utvecklat nya arbetssätt för att möta de behov som funnits.

Parallellt med detta har åtgärder vidtagits för att på en övergripande nivå bidra till långsiktigt förbättrad arbetsmiljö. Ett nytt samverkansavtal har arbetats fram tillsammans med fackliga parter.

En ny arbetstidsmodell som syftar till mer tid för återhämtning har också införts under våren, inledningsvis för sjuksköterskor, barnmorskor och biomedicinska analytiker. Modellen innebär att personal som arbetar natt får arbetstidsförkortning utifrån andelen natt som medarbetaren arbetar, och i vissa verksamheter finns möjlighet att arbeta enbart helg under en period och vara ledig under veckodagarna. Regionen utreder nu möjligheten att arbeta vidare med frågan även för andra yrkesgrupper och fler initiativ som syftar till förbättrad arbetsmiljö.

Region Dalarnas chefsstöd har under 2021 erbjudit fortsatt stöd/rådgivning för chefer. Även medarbetare har kunnat söka stöd för att prata om sin arbetssituation. Det finns även ett fortsatt behov att arbeta vidare med stöd till enskilda medarbetare, grupper och chefer.

Kompetensförsörjning

Under våren har en handlingsplan för kompetensförsörjning för Region Dalarna 2020-2030 arbetats fram. Utbildningsanställning har erbjudits till 63 personer under 2020 inom områdena: barnmorska, anesthesi, operation, IVA, distrikt, psykiatri, barn, neonatal, akutsjukvård, palliativ, diabetes, kardiologi, ögon samt vård av äldre.

Löneöversyn 2021

Årets löneöversyn är påverkad av den pågående pandemin. Inom funktionen för förhandling pågår till viss del överläggningar inför löneöversyn 2021. I löneöversynsgruppen och arbetstagarorganisationerna pågår också förberedelser och överläggningar inför löneöversyn 2022. Ett nytt samverkansavtal har arbetats fram tillsammans med fackliga parter.

Personalstatistik

Definitioner

Antal anställda är antalet personer, vilka innehar en månadsavlönad anställning.

Antal årsarbetare är antal månadsavlönade gånger anställningens överenskomna sysselsättningsgrad

Antal faktiska årsarbetare beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund/vidareutbildning med lön.

Arbetad tid anger antalet arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår inte. Redovisas med en månads fördröjning.

Årsarbetare och anställda

Årsarbetare och anställda	2021	2020	Förändring 2021-2020
Antal faktiska årsarbetare	8 315	8 043	3,4%
Antal anställda, total	9 723	9 507	2,3%
- varav heltid	8 837	8 549	-
- varav deltid	886	958	-

Antal faktiska årsarbetare och anställda mäts periodens sista dag.

Tabell 12. Årsarbetare och anställda

Medelsysselsättningsgraden 2021-07-31 var 97,4 procent - föregående tidpunkt 2020 var den 97,1 procent.

Förändringen av antal faktiska årsarbetare fördelar sig mellan förvaltningarna enligt nedanstående tabell.

Antal faktiska årsarbetare per förvaltning			
Förvaltning	2021-07-31	2020-07-31	Förändring
Central förvaltning	474,8	452,1	5%
Hjälpmedel Dalarna	99,9	90,5	10%
Hälso- och sjukvården	6 353,8	6 191,7	3%
Hörsel & Syn	63,5	64,9	-2%
Kollektivtrafikförvaltning	78,6	83,0	-5%
Kostsamverkan Mora	21,7	34,2	-37%
Kultur- och bildning	149,6	147,8	1%
Patientnämnd	5,0	4,0	25%
Regional utvecklingsfv	36,0	35,6	1%
Regionfastigheter	25,8	24,5	5%
Regionservice	585,0	517,1	13%
Revisionskontoret	1,0	1,0	0%
Tandvårdsförvaltningen	421,1	396,9	6%
Totalt	8 315,6	8 043,2	3%

Tabell 13. Antal årsarbetare per förvaltning

Totalt har de faktiska årsarbetarna ökat med 272,4 stycken jämfört med juli 2020. De flesta ökningarna har skett inom Hälso- och sjukvården (ca 160 st.) och Regionservice (ca 70 st.) för att kunna hantera effekterna av pandemin.

Hjälpmedel Dalarna

Personalomsättning enligt utfall april landade på 8,3%. Några medarbetare har valt att sluta bland annat med anledning av genomförd evakuering och tillkommande byte av arbetsort. Verksamheten har också haft ett antal pensionsavgångar. Omställningsbidrag har

erhållits för att kunna överlappa och introducera vid vissa pensionsavgångar. En avdelningschef har valt att gå vidare till annat arbete inom regionen från september 2021. Rekrytering pågår till vakanta tjänster.

Regionsservice

Ökningen av antal anställda (ca 13% fler årsarbetare) beror främst på Corona-pandemin samt nyrekryteringen av VNS-personal. Regionsservice har både behövt säkra upp verksamheten med personal samtidigt som Regionsservice fått utökade uppdrag. Under delåret har Regionsservice gjort klart med både ersättnings- och nyrekryteringar, bl.a. FM-chef, specialister och flertalet 1a:linjenchefer. Nyrekryteringen beror främst på det utökade VNS-uppdraget som kommer utökas ytterligare under hösten.

Kostsamverkan Mora

Som en konsekvens av avvecklingen av mottagningsköken i Mora Kommun har antal årsmedarbetare samt anställda minskat (årsarbetare - 37 %). Totalt har tio medarbetare lämnat verksamheten. Av dessa har fem påbörjat nya arbeten inom Regionen, två har gått i pension och tre har börjat studera. Arbetet med lagbyggnad, utvecklade rutiner i produktionen samt omskolning/breddutbildning av medarbetare fortsätter som en följd av förändrade produktionsförutsättningar. Den nya inriktningen får dessutom vissa personella följd effekter när arbetets innehåll förändras vilket nu hanteras.

Tandvården

Antalet årsarbetare i tandvården har ökat ca 6 % mellan juli 2020 och juli 2021. Tandsköterskor står för den största delen av ökningen, ca 12 fler årsarbetare 2021 än 2020. Tandhygienister har också ökat under första halvåret, med ca 7 årsarbetare, medan allmäntandläkare har minskat med ca 5 årsarbetare. Just tandläkare är svåra att rekrytera framförallt i norra delarna av Region Dalarna. Där sker idag kompetensförsörjningsinsatser i samarbete med kommunerna för att försöka komma tillrätta med detta.

Våren 2021 påbörjades en djupare analys kring kompetensförsörjningsutmaningarna för Folktandvården Dalarna. Analysen är inte slutförd, men tidiga indikationer påvisar att utmaningarna med rekryteringen av tandvårdspersonal inte kan avhjälpas av endast arbetsgivareerbjudandet. För att attrahera kandidater till Folktandvården Dalarna måste ett fortsatt samarbete med både kommun och föreningsliv ske för att gemensamt ge ett erbjudande som innefattar både arbetslivet såväl som leva- och boprospektivet.

Central förvaltning

Antal faktiska årsarbetare har ökat med ca 5 % jämfört med föregående år. Detta kombinerat med att antalet anställda inte ökat i samma omfattning visar att sysselsättningsgraden per medarbetare har ökat inom

förvaltningen. Utöver förändring i sysselsättningsgrad finns också förändringar kopplade till omorganisationen för central förvaltning. Det innebär att knappt 20 tjänster har flyttats över till hälso- och sjukvårdsförvaltningen och att tre tjänster tillkommit från kollektivtrafikförvaltningen.

Beroende på vilken månad som mäts varierar förändringen av antalet årsarbetare. Under årets första halvår är nettoförändringen, trots utflyttade tjänster från förvaltningen, positiv (medel ca femton tjänster). Positiv nettoförändring märks främst på personalenheten, ledningsstöd och medicinsk teknik och IT.

Regionfastigheter

Organisationen har utökats med en lokalplanerare fr o m 1 jan 2021. En teknikförvaltare och en teknisk specialist VVS har ersättningsrekryterats, med tillträde i mars resp augusti 2021. Annonsering pågår efter fastighetsekonom och en ytterligare förvaltare i mellersta distriktet. Ingenjörer med utbildning och erfarenhet är svårrekryterade, särskilt tekniska specialister.

Ledarskapet inom organisationen har under våren stärkts genom tydliggörande chefer för funktionerna Byggherrestöd, Teknikstöd samt Förvaltningsstöd och administration. En intern rekryteringsprocess har genomförts avseende teknisk chef, eftersom nuvarande chef går i pension vid årsskiftet. Ny teknisk chef är utsedd och kommer fasas in successivt i rollen under hösten.

Kultur och Bildning

Antalet anställda och antalet faktiska årsarbetare är nästan oförändrat mellan åren. Det tyder på en stabilitet bemanningsmässigt i förvaltningen som helhet.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Att antalet faktiska årsarbetare har en högre procentuell ökning än antal årsanställda tyder på att fler hade en högre sysselsättningsgrad den sista april 2021 jämfört med samma datum 2020.

Hörsel och syn Region Dalarna

Färre antal anställda beror på en organisatorisk omfördelning av personal mellan Hörsel och syn Region Dalarna och Hjälpmiddel Dalarna.

Kollektivtrafikförvaltning

Antalet anställda har minskat med 11 medarbetare motsvarande -11 % medan antalet faktiska årsarbetare har minskat med -4.5 anställda.

Den största minskningen av antalet anställda finns inom Trafikcenter som har minskat från 68 till 23 antal anställda. Detta beror på den organisatoriska förändringen som har genomförts där personalen numera tillhör andra basenheter än Trafikcenter. Kvalitetsavdelningen har däremot ökat antalet

anställda med 6 medarbetare vilket motsvarar en ökning med 120 %.

Arbetad tid

Arbetad tid (jan-juni) ⁷	Ack 2021	Ack 2020	Förändring 2020-20201
Arbetad tid timmar, anställda ⁸	7 089 179	6 766 579	4,8%
- varav timanställda	262 360	233 969	12,1%
- varav mertid/övertid samtlig personal	116 855	103 484	12,9
- varav arbete under jour/beredskap läkare	91 840	90 246	1,8%
Arbetade timmar Inhyrd personal, läkare	65 106	70 173	-7,2%
Arbetade timmar Inhyrd personal, sjuksköterskor	11 463	3 527	225,0%

Tabell 14. Arbetad tid

Antalet arbetade timmar har ökat totalt med 4,8 procent i Region Dalarna i jämförelse med samma period 2020. Ökningen motsvarar 322 600 timmar och en stor del utgörs av timmar inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Regionservice samt Central förvaltning. Behovet av övertid har ökat inom Hälso- och sjukvården, delvis beroende på ökad sjukfrånvaro, medan det i allmänhet rör sig om mindre ökning/oförändrat eller har minskat hos övriga förvaltningar. Pandemin har medfört en kraftig ökning av inhyrda sjuksköterskor. Arbetade timmar för inhyrda läkare har minskat främst inom psykiatrin, men även inom primärvården.

Arbetad tid (jan-juni) förändring 2020 - 2021 per förvaltning

⁷ Då det personaladministrativa systemet bryter perioden mitt i månaden redovisas personalstatistiken med en månads fördröjning, dvs. för period januari tom. juni.

⁸ Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2020. En dag = 52 540 tim.

Förvaltning	Timmar ⁹	Procent
Central förvaltning	30 539	6,6
Hjälpmiddel Dalarna	5 876	7,5
Hälso- och sjukvården	234 963	4,6
Hörsel & Syn	-1 684	-3,1
Kollektivtrafikförvaltningen	-5 375	-7,0
Kostsamverkan Mora	-7 296	-26,7
Kultur- och bildning	4 639	3,5
Patientnämnd	307	7,8
Regional utvecklingsförv	3 462	11,0
Regionfastigheter	2 373	10,2
Regionservice	34 985	8,6
Tandvårdsförvaltningen	19 787	5,8
Totalt	322 600	4,8

Tabell 15. Arbetad tid per förvaltning

Hälso- och sjukvården

Bemanningscenter har under året rekryterat drygt 120 timanställda vaccinatörer (majoriteten sjuksköterskor och några läkare) och ytterligare knappt 20 undersköterskor till våra vårdcentraler i Dalarna.

Övertiden fortsätter att öka. Kompetensbehovet med anledning av pandemin är fortsatt stort vilket leder till ett ökat övertidsuttag bland våra medarbetare.

Läkarna har arbetat mer jour och beredskap – även här finns en koppling till pandemin. Fler jourlinjer har upprättats under pandemin.

Pandemin har medfört en kraftig ökning av inhyrda sjuksköterskor från tidigare relativt låga nivåer. Hälso- och sjukvården har sedan lång tid en rådande brist på sjuksköterskor, såväl grundutbildade som specialistutbildade sjuksköterskor.

Arbetade timmar för stafettläkare minskar. Minskning i både Division Psykiatri och Division Primärvård.

Det nya arbetstidsavtalet och lönesatsningen har implementerats under våren riktat mot sjuksköterskor som arbetar i 24/7 verksamhet. Löneöversyn har skett enligt tidsplan och utbetalning av nya löner sker under juli och augusti

Personalomsättningen för Hälso- och sjukvården är på liknande nivåer som både 2020 och 2019.

⁹ Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2020. Finansförvaltningen och Revisionskontoret inkluderas i totalen men redovisas inte separat i tabellen.

Regionservice

Både arbetad tid och mertid/övertid ökade 2021 vilket härleds till Coronapandemin, breddinförandet av VNS samt utökade och tillkommande uppdrag. I och med att breddinförandet av VNS kommer fortsätta under 2021/2022 så kommer även arbetad tid att öka.

Kostsamverkan Mora

Statistiken präglas av avvecklingen av mottagningsköken. På grund av den låga sjukfrånvaron (se tabell nedan) så har kosten inte behövt ta in lika många timanställda som under 2020. Statistiken visar att kosten har en stabil bemanning som klarar arbetstoppar med ordinarie personal på ett bra sätt. Om inte ytterligare uppdrag tillkommer eller om det blir en ökad smittspridning förväntas kostverksamheten i Mora vara fortsatt stabilt.

Kollektivtrafikförvaltning

Arbetad tid, timanställda och övertid för samtlig personal har minskat inom förvaltningen vilket överensstämmer med att antalet anställda och antalet faktiska årsarbetare också har minskat sedan föregående år.

Trafikcenter har en minskning av den arbetade tiden med -60,5 %. Timanställningarna och övertiden har också minskat inom Trafikcenter med -64,1 % respektive -56,7 %. Inom Färdtjänst har däremot de arbetade timmarna ökat med ca 27% vilket beror på en minskad sjukfrånvaro och ökning av antalet faktiska årsarbetare.

Tandvården

Följderna av Covid-19 har märkts under året på den arbetade tiden. Detta då barn och akuta patienter ska prioriteras. Den arbetade tiden för timanställda har minskat med ca 10 % och att det enbart är 10% beror på att 2020 började Covid-19 effekterna slå igenom ordentligt. De senaste månaderna under 2021 har arbetet med att försöka komma tillrätta med vårdskulden påbörjats. Det är även något som syns på antal arbetade övertidstimmar.

Central förvaltning

Antalet arbetade timmar har ökat sedan föregående år vilket kan kopplas till ökningen av faktiskt arbetad tid och antalet anställda. Även övertiden har ökat med 2,1% inom Central förvaltning, där exempelvis MiT-enhetens övertid har ökat med 36,5 % vilket motsvarar 226 övertidstimmar.

Regionfastigheter

Arbetad tid är 2021 högre än föregående år. Det beror på sjukskrivningar 2020 samt att organisationen utökats med en medarbetare.

Utökningen av övertid beror på vattenskadan som inträffade i november och som genererade merarbete för flera personer i början av 2021.

Kultur och Bildning

Ordinarie personal inom förvaltningen har arbetat mer timmar första halvåret 2021 jämfört med samma period 2020. I större utsträckning är det fast personal som täckt upp vid sjukdom samt att vid lättare sjukdomssymtom har personalen arbetat hemifrån.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Att mängden arbetad tid ökat jämfört med föregående år beror dels på det utökade uppdraget (socialt företagande) och dels på att antalet långtidssjukskrivna är lägre jämfört med hur det såg ut vid samma tid förra året. Utvecklingen har mattats av jämfört med tertialrapporten.

Arbetad tid (jan-juni) förändring 2020 - 2021 per yrkesgrupp		
Yrkesgrupp	Timmar ¹⁰	Procent
Adm/Ledn	58 513	6,3
Läkare	32 356	4,5
Medicinsk sekreterare	23 961	7,0
Rehab/Förebyggande	35 083	6,3
Service	2 380	0,6
Sjukhustekn/Lab pers	13 004	5,5
Sjuksköterskor m.fl	70 010	3,8
Tandläkare	315	0,4
Tandsköterskor m.fl	13 320	6,0
Teknik	10 977	10,4
Undersköterskor m.m.	59 432	4,8
Utb/Kultur	3 249	3,1
Summa arbetad tid	322 600	4,8

Tabell 16. Arbetad tid per yrkeskategori

Förändringen av den arbetade tiden fördelar sig mellan olika yrkesgrupper enligt ovanstående tabell. De största ökningarna av arbetad tid finns i yrkesgrupperna läkare, administration/ledning, medicinsk sekreterare, sjuksköterskor, undersköterskor och rehab/förebyggande.

¹⁰ Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2020.

Personalkostnader

Valda personalkostnader (mkr)	2021		2020
	Ack utfall ¹¹	Prognos	Resultat
Löner exklusive sociala avgifter**	2 461	6,3%	4 190
Inhyrd personal, läkare	106	-4,5%	196
Inhyrd personal, sjuksköterskor	8	194,7%	13
Inhyrd personal, övrigt	1	0%	1

Tabell 17. Valda personalkostnader

Kostnaderna för löner exklusive sociala avgifter ligger 6,3 procent högre jämfört med föregående år vilket främst beror på fler arbetade timmar i hälso-och sjukvården kopplat till pandemin.

Kostnaden för inhyrda läkare har minskat med 4,5 procent jämfört med samma period föregående år. Division Psykiatri och Division Primärvård har minskat sina kostnader med 22 respektive 3 procent. Division psykiatris långsiktiga arbete med att minska sina kostnader för inhyrd personal ser ut att fortsätta ge god effekt. Övriga divisioner har ökat sina kostnader. Division medicinsk service har ökade kostnader på 40 procent, där bild-och funktionsmedicin står för hela avvikelsen då bristen på både läkare och sjuksköterskor är stor och kräver hyrpersonal.

Personalomsättning och avgångar

Personalomsättning per yrkesgrupp	2021	2020
Adm./Ledn	5,9%	5,7%
Läkare	3,5%	3,4%
Medicinska sekreterare	5,6%	4,5%
Rehab/Förebyggande	7,8%	4,9%
Service	4,7%	2,9%
Sjukhustekn/Lab pers	4,1%	4,3%
Sjuksköterskor m.fl	6,1%	6,5%
Tandläkare	14,8%	5,6%
Tandsköterskor m.fl	9,0%	5,6%
Teknik	9,4%	7,3%
Undersköterskor m.fl	4,8%	5,7%
Utb/kultur	5,5%	6,2%
TOTALT	5,8%	5,4%

Tabell 18. Personalomsättning per yrkesgrupp i det personaladministrativa systemet

Personalomsättningen inom Regionen visar totalt på en liten ökning i jämförelse med föregående år.

Personalomsättningen har ökat mest inom yrkesgrupperna tandläkare och tandsköterskor.

Antal externa avgångar per förvaltning januari-juli (Tillsvidareanställd personal)			
Förvaltning	Totalt	Varav pension	Antal >= 65 år 2021-01-01
Central förvaltning	31	10	21
Förtroenderevisor	0	0	0
Hjälpmiddel Dalarna	4	1	3
Hälso- och sjukvården	367	145	310
Hörsel och syn	4	1	6
Kollektivtrafik	5	0	0
Kostsamverkan Mora	4	0	0
Kultur- och bildning	8	5	12
Patientnämnden	0	0	0
Regional utvecklingsfv	2	0	2
Regionfastigheter	2	0	0
Regionservice	20	9	11
Tandvårdsförvaltning	48	12	25
Totalt	495	183	390

Tabell 19. Tillsvidareanställd personal som slutat arbeta i region Dalarna

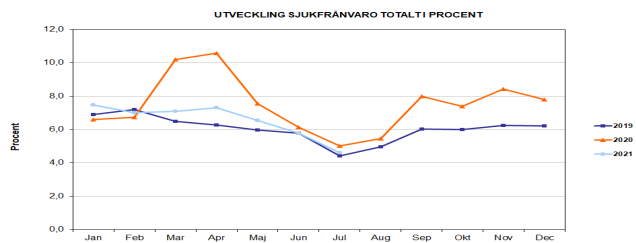
Av de anställda som slutat sin tjänst i Region Dalarna under perioden januari till juli 2021 har 37 procent avgått med pension. 390 medarbetare är 65 år eller äldre och kan förväntas bli aktuella för pensionsavgång i närtid.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	Ack 2021	Ack 2020	Förändring 2021-2020 procentenheter
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	6,6	7,6	-1,0
Korttidssjukfrånvaro (dag1-14) i % av ordinarie arbetstid	2,6	3,4	-0,8

Tabell 20. Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid

¹¹ Visar ackumulerat utfall samt jämförelse med föregående år

Under mars och maj 2021 minskar sjukfrånvaron i jämförelse med motsvarande period 2020. Det beror troligen på att pandemin inte längre påverkar sjukfrånvaron i samma utsträckning som den gjorde 2020. Prognosen för hösten är att kurvan för 2021 i allt väsentligt kommer att följa kurvan för 2019.

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (mnkr)	Not	Utfall jan-juli 2021	Utfall jan-juli 2020	Prognos helår 2021	Budget helår 2021	Resultat helår 2020
Verksamhetens intäkter	1	1 503	1 087	2 350	2 030	2 441
Verksamhetens kostnader	2	-6 889	-6 454	-12 015	-11 631	-11 364
Jämförelstörande kostnad, pensioner		-251		-251		
Avskrivningar		-238	-225	-415	-410	-398
Verksamhetens nettokostnad		-5 875	-5 592	-10 331	-10 011	-9 321
Skatteintäkter	3	4 251	3 953	7 259	7 069	6 981
Generella statsbidrag och utjämning	4	1 909	1 835	3 271	3 210	3 153
Verksamhetens resultat		285	196	199	268	813
Finansiella intäkter	5	209	6	204	7	87
Finansiella kostnader	6	-39	-85	-70	-69	-107
Resultat efter finansiella poster		455	116	333	206	793
Extraordinära poster		-	-	-	-	-
Årets resultat		455	116	333	206	793
<i>Resultat exkl realiserade vinster/förluster</i>		254	142	133	206	716

Balansräkning

BALANSRÄKNING

(mnkr)

	Not	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Tillgångar					
<i>Anläggningstillgångar</i>					
Immateriella tillgångar		4	10	0	2
Materiella tillgångar					
- Mark, Byggnader och tekniska anläggningar		2 235	1 973	3 002	2 333
- Maskiner och inventarier, konst		917	838	1 044	890
- Pågående projekt		503	529		289
Finansiella anläggningstillgångar		173	257	153	251
Summa anläggningstillgångar		3 832	3 607	4 199	3 766
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Förråd m.m		51	49	45	48
Fordringar		626	591	555	851
Kortfristiga placeringar	7	2 106	1 370	2 092	1 825
Kassa och bank	8	1 055	635	302	890
Summa omsättningstillgångar		3 837	2 645	2 994	3 614
SUMMA TILLGÅNGAR		7 669	6 252	7 193	7 380
Eget kapital, avsättningar och skulder	9				
<i>Eget kapital</i>					
Årets resultat		455	116	206	793
Övrigt eget kapital		1 018	236	488	225
Summa eget kapital		1 473	352	694	1 018
<i>Avsättningar</i>					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		4 164	3 705	3 990	3 759
Andra avsättningar		0	0		0
Summa avsättningar		4 164	3 705	3 990	3 759
<i>Skulder</i>					
Långfristiga skulder		205	203	719	205
Kortfristiga skulder		1 827	1 992	1 790	2 398
Summa skulder		2 032	2 195	2 509	2 603
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 669	6 252	7 193	7 380
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Ansvarsförbindelser					
Pensioner		4 371	4 385		4 322
Borgensåtaganden		1 000	1 097		865
Förvaltade stiftelser, marknadsvärde		550	417		461
Övriga ansvarsförbindelser		428	483		477

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS

(mnkr)

	Not	Delår juli 2021	Delår juli 2020	Budget 2021	Bokslut 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		455	116	206	793
Justering för ej likviditetspåverkande poster	10	238	225	410	404
Övriga likviditetspåverkande poster	11	405	151	231	205
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>					
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		226	164	296	-96
Ökning/minskning förråd och varulager		-3	-4	3	-3
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-570	203	-127	608
Kassaflöde från löpande verksamhet		751	855	1 019	1911
INVESTERINGSVERKSAMHET					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-3	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar		-381	-458	-846	-807
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			1	-	1
Förvärv av finansiella tillgångar		-22	-2	98	-2
Avyttringar av finansiella tillgångar		100	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-306	-459	-748	-808
FINANSIERINGSVERKSAMHET					
Amortering av långfristiga skulder		-	-	514	-
Erhållna investeringsbidrag		-	-	-	3
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		0	0	514	3
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		445	396	785	1106
Likvida medel, inkl placerade medel vid årets början		2 715	1 609	1 609	1 609
Likvida medel, inkl placerade medel vid årets slut.		3 160	2 005	2 394	2 715
Förändring		445	396	785	1106

Noter

NOTER (mnkr)

Redovisningsprinciper

Region Dalarna följer RKR:s redovisningsprinciper, samt den lagstiftning som följer av kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR).

Regionen avviker från rekommendationen R5 Leasing då vi redovisar samtliga leasingavtal som operationella.

Förändrade redovisningsprinciper

Inga förändrade redovisningsprinciper sedan årsredovisningen.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN (mnkr)

Not 1 Verksamhetens intäkter	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2020
Patientavgifter	137	125	222
Försäljning av Hälso- o Sjukvård inkl tandvård	355	315	511
Bidrag	742	350	1185
- varav Covid19			
Stöd missade resande	0	0	19
Testning Covid19	207	8	208
Särskild satsning samtalsstöd	0	0	10
Merkostnader Covid19	41	0	277
Vaccin Covid19	101	0	0
Biljettintäkter trafiken	48	68	107
Övriga intäkter	221	229	416
Summa verksamhetens intäkter	1 503	1 087	2 441

Not 2 Verksamhetens kostnader	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2020
Lönekostnader	2 461	2 315	4 048
Sociala avgifter	885	796	1 388
Pensionskostnader	365	367	592
Övriga personalkostnader	25	23	50
<i>Summa personalkostnader</i>	<i>3 736</i>	<i>3 501</i>	<i>6 078</i>
Högspecialiserad sjukvård	369	367	610
Patienthotell	3	3	5
Köp av länssjukvård	111	68	255
Köp av primärvård	34	31	53
Övr köpt vård	74	60	
Kollektivtrafik	486	499	884
Hälsoval	161	150	262
Inhyrd personal	117	117	203
Läkemedel	883	811	1 116
Övriga kostnader	915	847	1 898
<i>Summa övriga kostnader</i>	<i>3 153</i>	<i>2 953</i>	<i>5 286</i>
Summa verksamhetens kostnader	6 889	6 454	11 364

Not 3 Skatteintäkter	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2019
Preliminära skatteintäkter	4 155	4 157	7 127
Slutavräkning innevarande år	55	-125	-111
Slutavräkning föregående år	41	-79	-35
Summa skatteintäkter	4 251	3 953	6 981

Not 4 Generella statsbidrag och utjämning	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2020
Inkomstutjämning	894	874	1 499
Regleringsbidrag /-avgift	116	-40	-69
Kostnadsutjämning	324	304	521
Statsbidrag för läkemedel	574	525	899
Generella bidrag från staten	-	171	22
Stöd för att stärka välfärden	-	-	281
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 909	1 835	3 153

Not 5 Finansiella intäkter	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2020
Övriga reavinster inkl. återinvesterade rabattandelar	5	3	5
Övriga finansiella intäkter	3	3	5
Orealiserade vinster på placerade pensionsmedel	201	-	77
-globala aktier	130	-	40
-svenska aktier	66	-	29
-hedge	0	-	0
-räntefonder	4	-	8
Summa finansiella intäkter exkl. jämförelsestörande	209	6	87

Not 6 Finansiella kostnader	Jan-juli 2021	Jan-juli 2020	Resultat 2020
Räntedel pensionskostnader	37	57	97
Orealiserade förluster på placerade pensionsmedel	-	26	6
Övriga finansiella kostnader	2	2	4
Summa finansiella kostnader	39	85	107

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN (mnkr)

Not 7 Pensionsportfölj	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Anskaffningsvärde	1 680	1 248	2 000	1 600
Marknadsvärde	2 106	1 370	2 092	1 825

Not 8 Kassa och bank	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Bank	1055	635	302	890

Regionen har en checkkredit på 200 mnkr som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.

Not 9 Eget kapital	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Ingående eget kapital	1 018	236	488	236
Justering på grund av ändrad redovisningsprincip, FVIS 2017-2019				-10
Årets resultat	455	116	206	793
-Varav reservering av medel till resultatutjämningsreserv				513
Årets förändring riskhanteringsfond				0
Utgående eget kapital	1 473	352	694	1 018
<i>varav</i>				
Riskhanteringsfond	6	6		6
Hälsoval	36	36		36
Folktandvården	1	1		1
Hjälpmedelsnämnden Dalarna	4	4		4

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYSEN (mnkr)

Not 10 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Avskrivningar	238	225	410	404
Summa justering ej likviditetspåverkande poster	238	225	410	404

Not 11 Övriga likviditetspåverkande poster	Delår 2021 juli	Delår 2020 juli	Budget 2021	Bokslut 2020
Avsättningar för pensioner	405	151	231	205
Summa övriga likviditetspåverkande poster	405	151	231	205

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisning per nämnd och verksamhet

Driftredovisning (mnkr)	Intäkter		Kostnader		Avskrivningar		Nettokostnader				
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Budget-	Utfall	
	2021-07	2020-07	2021-07	2020-07	2021-07	2020-07	2021	2021	avvikelse	2020	
Regionstyrelsen											
Finansförvaltning	616	213	-891	-328			-750	-615	-135	-259	
Central förvaltning, Hälsoval	100	95	-1 009	-991			-1 581	-1 576	-5	-1 530	
Central Förvaltning, övrigt	267	258	-500	-445			-372	-304	-68	-322	
Hälso- och sjukvårdsnämnd											
Hälso- och sjukvård	1 620	1 265	-5 395	-4 995			-6 443	-6 410	-34	-6 062	
Hörsel och syn Region Dalarna	10	11	-46	-47			-62	-64	2	-61	
Fastighetsnämnd	338	329	-309	-299			41	37	4	53	
Servicenämnd	231	213	-224	-210			7	7	0	13	
Kultur och bildningsnämnd	66	62	-159	-156			-168	-167	-1	-162	
Tandvårdsnämnd	72	63	-238	-222			-263	-263	0	-281	
Tandvårdsnämnd, avkastningskrav							-21	7	-28		
Kollektivtrafiknämnd	162	194	-560	-575			-668	-613	-55	-671	
Patientnämnd	0	0	-3	-3			-5	-6	1	-5	
Revision	0	0	-2	-2			-7	-7	0	-6	
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	98	91	-97	-95			-3	-3	0	-5	
Gemensam nämnd för kostsamverkan	15	19	-16	-19			-1	0	-1	0	
Regional utvecklingsnämnd	13	16	-33	-36			-34	-33	-1	-30	
Justering av poster som inte ingår i "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader" i resultaträkningen.	-2 104	-1 742	2 343	1 968						7	
Avskrivningar i resultaträkningen							-238	-225			
Summa enligt Resultaträkning	1 503	1 087	-7 140	-6 455	-238	-225	-10 331	-10 011	-320	-9 321	

Verksamheternas ekonomi

Prognosen för verksamheternas nettokostnader är 320 mnkr högre än budgeterat. De största negativa budgetavvikelsena finns inom finansförvaltningen med -135 mnkr, central förvaltning med -73 mnkr, kollektivtrafikförvaltningen med -55 mnkr, hälso- och sjukvården -34 mnkr och tandvårdsförvaltningen som har ett underskott på 28 mnkr jämfört med budget.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården uppvisar per juli ett ackumulerat utfall på -35,8 mnkr och prognostiserar ett negativt resultat på -33,6 mnkr.

Stor påverkan av pandemin försvårar möjligheten till analys. Nedan följer kommentarer på några av avvikelserna per juli.

Patientintäkter och intäkter för utomlänspatienter minskar som en konsekvens av pandemin. Prognosen för helåret är cirka -100 mnkr.

Bidragande orsaker till minskade intäkter för utomlänspatienter är färre utomlänbesök på våra fjällmottagningar, en ny mix av fjällturism samt att fler utomlänspatienter skickas hem till sina hemregioner för fortsatt behandling med syftet att minska belastningen på sjukvården i Dalarna. De minskade patientintäkterna är kopplade till ett lägre inflöde av patienter.

Med pandemin har kostnaderna ökat för regionen och flera riktade statsbidrag har tillkommit. Ersättning för merkostnader för vård av covidpatienter, utökad

provtagning, vaccinering, ersättning för att arbeta med vårdskulden samt ersättning för skyndsamma transporter är exempel på dessa.

De flesta covidrelaterade statsbidrag har en motsvarande kostnad och därför låg påverkan på resultatet, men viktigt att notera är att statsbidraget för den ökade provtagningen genererar ett positivt netto. Detta betyder att den ersättningen regionen får per prov är högre än regionens kostnader per prov. Prognosen för statsbidraget för provtagning ligger på över 200 mnkr. När provtagningen minskar behöver man ha med i beräkningen att intäkterna kommer att minska i betydligt större omfattning än kostnaderna.

Extra tillskott till Hälso- och sjukvården för den högspecialiserade vården med 35,0 mnkr påverkar prognosen positivt.

Ny arbetstidsmodell inom 24/7-verksamhet gällande Vårdförbundets avtalsområde har börjat gälla från och med april. Avtalet innebär arbetstidsförkortning och höjda grundlöner för medarbetarna. Finansieras delvis av det tidigare 24/7-tillägget men Hälso- och sjukvården har också tillförs 37 mnkr.

Personalkostnaderna ökar primärt av två anledningar, pandemin samt nytt arbetstidsavtal. För att hantera pandemin har ytterligare personal rekryterats framförallt för att hjälpa till med vaccineringen inom primärvården. Även höga kostnader för sjuklöner, övertid och exempelvis krislägesavtal och ersättning till personalen som arbetar på covidavdelningarna har påverkat kostnaderna. Hälso- och sjukvården

kompenstras för det nya arbetstidsavtalet i form av en intäkt men överlappande kostnader för tidigare avtal (24/7) på uppskattningsvis 6,5 mnkr uppstår enbart i år och kompenstras ej.

Kostnaderna för inhyrd personal avviker negativt mot budget med 28 mnkr per juli med ligger i nivå med föregående år. Division Psykiatri och Division Primärvård har minskat sina kostnader med 22 procent respektive procent. Division psykiatris långsiktiga arbete med att minska sina kostnader för inhyrd personal ser ut att fortsätta ge god effekt. Övriga divisioner har ökat sina kostnader. Kostnadsökningen på 40 % på Division Medicinsk service härrör enkom från verksamheten Bild- och Funktionsmedicin där bristen på både läkare och sjuksköterskor är alarmerande stor och inhyrd personal krävs för att få verksamheten att gå runt. I övriga divisioner är det svårt att veta vad som är effekter av pandemin kontra andra effekter.

Prognosen för inhyrd personal för Hälso- och sjukvården totalt är en negativ avvikelse från budget med -59,3 mnkr vilket är en ökning av kostnaderna med 6,8 mnkr mot 2020.

Tandvårdsförvaltning

Tandvårdsförvaltningens ackumulerade utfall per juli är -12,7 mnkr och prognosen för helåret 2021 är -20,7 mnkr. I tandvårdsförvaltningens budget ingår avkastningskrav på 6,9 mnkr. Orsaken till det negativa resultatet och prognosen är förlorade intäkter kopplade till pandemin.

Prognosen är beräknad utifrån att förvaltningen efter sommaren ska kunna bedriva verksamhet i normal omfattning.

Kollektivtrafikförvaltningen

Kollektivtrafikförvaltningens ackumulerade utfall per juli är -40,2 mnkr och prognosen för helåret 2021 är -54,8 mnkr. Förklaringen är covidrelaterade intäktsbortfall som uppgår till knappt -68 mnkr jämfört med budget per juli, och ett budgeterat spararbete om knappt 26 mnkr som ej har hanterats.

I prognosen ingår 19,2 mkr i ersättning från staten för förlorade intäkter. Intäkten får ses som osäker då inga besked inkommit om fördelningarna för utbetalningar i år – förvaltningen har utgått från samma fördelning som gjordes 2020.

Finansförvaltningen, drift

Prognosen på finansförvaltningen avviker mot budget med 135 mnkr. Det ändrade livslängdsantagandet för pensionsskultsberäkningen, leder till att pensionsskulden ökar med 250 mnkr. Prognos för ersättningar för sjuklöner från staten på grund av pandemin uppgår till 25 mnkr, vilka inte är budgeterade. Därutöver beräknas ett överskott gällande riktade statsbidrag om 50 mnkr. 20 mnkr av dessa är kopplade till statsbidraget för vaccin. Övriga

30 mnkr baseras på att samtliga statsbidragsintäkter inte kommer att fördelas ut till verksamheten.

Inom finansförvaltningen finns medel kopplade till kostnadsökningar på grund av pandemin, kostnaderna fortfarande är osäkra då pandemins förlopp ännu är osäker.

Central förvaltning

Central förvaltning uppvisar ett ackumulerat utfall per juli på -44,9 mnkr och prognosen för helåret 2021 är -72,9 mnkr. Inom förvaltningen är det MiT som har störst underskott med en prognos på helåret på -64,5 mnkr.

Kostnaden för papperslösas sjukvård har höjts med 1,3 mnkr i prognos för att följa med de ökade kostnaderna.

Kostnaderna för Region Dalarnas andel till Kommunförbundet Svensk Ambulansflyg är 1,8 mnkr högre än budget per juli.

Hälsoval ersätter privata vårdcentraler för moms-kompensation och kostnaden beräknas till 3,9 mnkr

Investeringsbudgeten för 2021 uppgår till 873 mnkr. Prognosen för investeringar uppgår till 860 mnkr, 13 mnkr lägre än budgeterat. Infrias prognosen så innebär det en genomförandegrad på 99 procent.

I Regionplanens investeringsbudget återfinns samtliga IT-investeringar under Regionstyrelsen. När verkställighetsbeslutet för IT-investeringar fattas fördelas investeringarna även till andra nämnder. Detta framgår av kolumnen prognos i tabellen nedan.

Investeringsredovisning (mnkr)	Ack utfall	Prognos	Budget
Fastighetsnämnden	235	496	526
varav IT-investeringar	0	1	0
Regionstyrelsen	49	103	151
varav IT-investeringar	41	96	150
varav övrigt	-	-	1
Hälso- och sjukvårdsnämnden	69	192	138
varav Hälso- och sjukvård	68	191	136
varav IT-investeringar HS	3	16	0
varav Hörsel och syn RD	1	1	2
Service nämnd	4	13	8
varav IT-investeringar	0	5	0
Gemensam nämnd kostsamverkan	0	1	1
Gemensam nämnd för hjälpmedel	23	33	33
Tandvårdsnämnden	1	8	8
varav IT-investeringar	0	1	0
Kultur- och bildningsnämnden	2	8	8
varav IT-investeringar	0	1	0
varav konstnärlig utsmyckning	2	6	6
Kollektivtrafiknämnden	2	6	0
varav IT-investeringar	2	6	0
Summa	385	860	873
varav summa IT-investeringar	46	126	150

Regionfastigheters investeringsplan håller historiskt höga investeringsvolymerna. Det beror huvudsakligen på att fastighetsbeståndet är åldrat, snabb medicinteknisk utveckling samt ökade samhällskrav avseende fastigheternas robusthet och redundans. Projektaktiviteten är hög och bland mer omfattande åtgärder kan följande nämnas:

På Falu lasarett har *ombyggnad av Ortopedkliniken etapp 2* färdigställts under sommaren, ett projekt på totalt cirka 3 300 kvm. För projektet *Tillbyggnad av hus 09 för IVA med flera*, pågår upphandling av entreprenör. *Projektet Ombyggnad av mottagningsstation* syftar till robustare elförsörjning och kommer att färdigställas under hösten. För *Klimatanpassning Hus 19* planeras byggstart ske efter semesterperioden, med etappvist genomförande under cirka tre år. Även projektet *Ombyggnad för Mag/tarmmottagningen*, går in i ett byggskede efter semesterperioden. Solceller och takbyte planeras för hus 11 under hösten. Förstudie för ett nytt försörjningscenter för Falu lasarett är klar och står inför

beslut om fortsatt hantering. För *Familjecentral Borlänge* har projektering inletts, med planerad byggstart under hösten.

I norra distriktet har igångsättningsbeslut fattats för projektet *Mora lasarett, nybyggnation av lokaler för Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)*, vilket innebär att det pågående byggprojektet hus 33 utökas med ett plan. Även i projektet *Ny städcentral, Mora lasarett* har igångsättningsbeslut fattats, med planerad byggstart augusti månad 2021. För projektet *Sälens ambulansstation, nybyggnad*, har förslagshandling tagits fram och godkänts, planerad byggstart september 2021. Tillbyggnad av Mora lasarett med vårdcentral, habilitering och huvuddentré samt elkraftsprojektet för robustare elförsörjning pågår.

I södra distriktet har på Ludvika lasarett projektet *Elbyte ställverk* gått ut på anbudsförfrågan under våren, med beräknat färdigställande under året. Projektet *Ludvika Familjecentral* gick ut på förfrågan innan sommaren, med planerad upphandling under hösten. Projektet *Avesta lasarett, Brandlarmsbyte* fortlöper och beräknas slutföras i sin helhet sommaren 2022. Projekt *Avesta lasarett, Röntgen avdelning ombyggnad + MR* har förslagshandling färdigställts. Tidplan samordnas med verksamhetens upphandling av utrustning och byggstart planeras ske i slutet av året. I projektet *Nybyggnation av bussdepå, Gonäs, Ludvika* har en intensiv mötesperiod pågått under våren avseende flytt av verksamheten och avveckling av gamla depån. Bussleverantören flyttade in i lokalerna under mars månad och parterna har nu signerat förhandlade överenskommelser och avtal.

Hälso och sjukvårdens prognos överstiger beslutad investeringsram. Det beror delvis på IT-investeringar men främst på att flertalet investeringar som försenats tidigare år kommer att genomföras detta år.

Tabellen nedan visar de investeringsobjekt i Hälso- och sjukvården där prognos uppgår till 5 mnkr eller mer.

Investeringar Hälso- och sjukvård över 5 mnkr	Ack utfall	Prognos	Budget
Datortomografer Mora	0	17	17
Ambulansfordon skåp	7	10	10
Ambulansfordon chassi	5	8	8
Radiologiskt informationssystem	1	7	7
Överfallsalarmsystem Rättspsykiatri	0	7	0
Endoskopienhet Mora	0	6	0
Genomlysningslab bild och funktionsmed	5	6	0